

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com

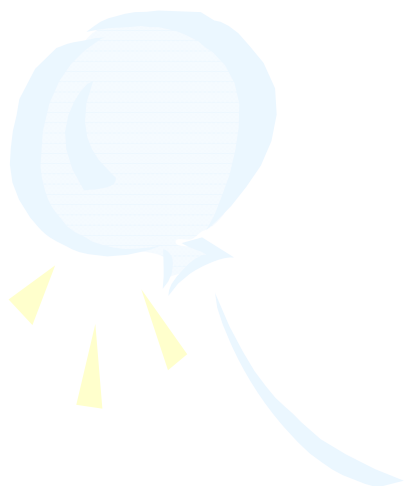
دانشگاه پیام نور

روانشناسی شخصیت

تهیه و تنظیم

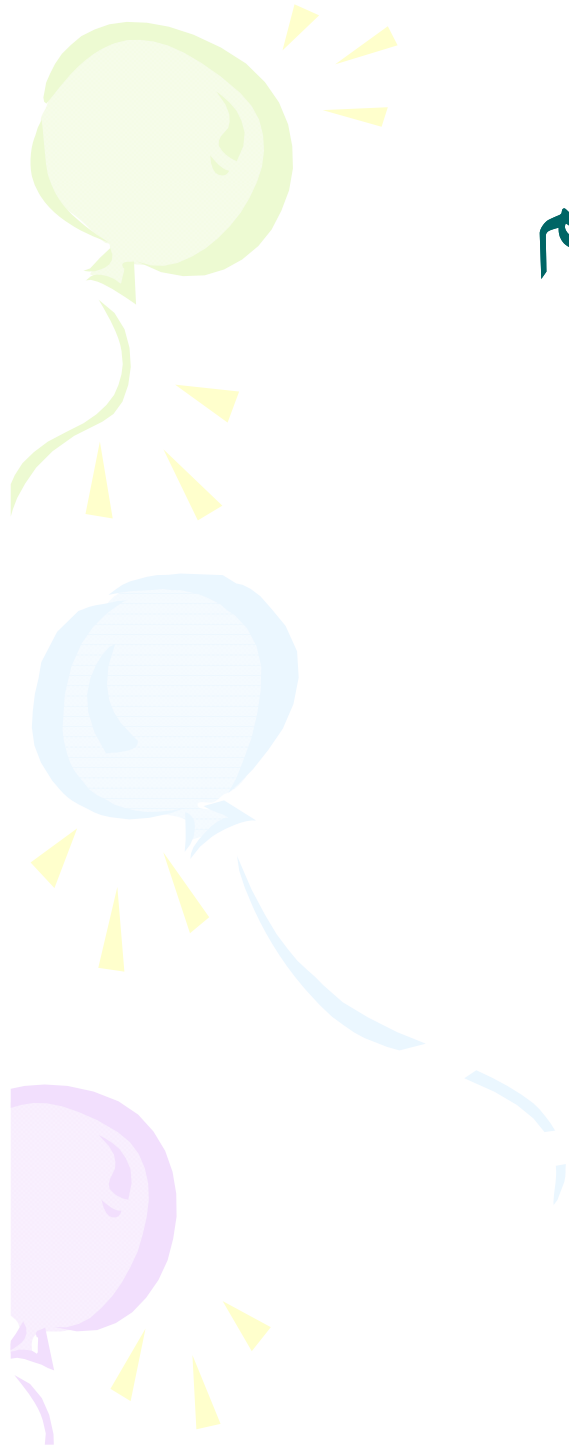
عبدالحسین تفضلی مقدم

مرکز مشهد

بسم الله الرحمن الرحيم

- نام درس: روانشناسي شخصيت
- تعداد واحد: ۲
- نام مولف: دكتور يوسف

ضرورت و فايده مطالعه روانشناسي شخصيت

- شناخت شخصيت ، ويژگيها، چگونگي شكل گيري و مسا ئلي از قبيل از يك جهت ارضاي حس کنجکايوي و ميل به حقيقت جويي را در انسان به دنبال دارد و از سوي ديگر مي بينيم که داشتن اطلاعات و دانش لازم درباره شخصيت در پيشگيري يا اقدام احتمالي در مورد بروز اختلالات شخصيتي نيز مي تواند به کمک فرد بيايد.

فصل اول: مقدمات و تعاریف

- هدف کلی: دانشجو با تعاریف مختلف شخصیت آشنا می‌گردد.

فصل اول :مقدمات و تعاریف

- اهداف رفتاري
- از شما انتظار مي رود پس از مطالعه اين فصل بتوانيد
- ۱-اصطلاح شخصيت را از نظر لغوي ريشه يابي كنيد.
- ۲-تميز بين شخصيت به مفهومي كه در زبان عامه بكار مي رود و مفهوم روان شناختي آن را بيان كنيد.
- ۳-تعريفي از شخصيت عرضه كنيد كه در بر گيرنده خصوصيات تعريفهاي مختلف شخصيت باشد.

شخصیت از نظر ریشه

- کلمه شخصیت که برابر معادل کلمه **personality** انگلیسی یا **personalite** فرانسه است. در حقیقت از ریشه لاتین **persona** گرفته شده که به معنی نقاب یا ماسکی است که در یونان قدیم بازیگران تئاتر بر چهره می گذاشتند.

شخصیت در زبان عامه

- مثلاً وقتی گفته می‌شود که کسی با شخصیت است یعنی اینکه او دارای ویژگی‌هایی است که

می‌تواند افراد دیگر را تحت نفوذ خود قرار دهد یا متانت و وقار ویژه‌ای دارد.

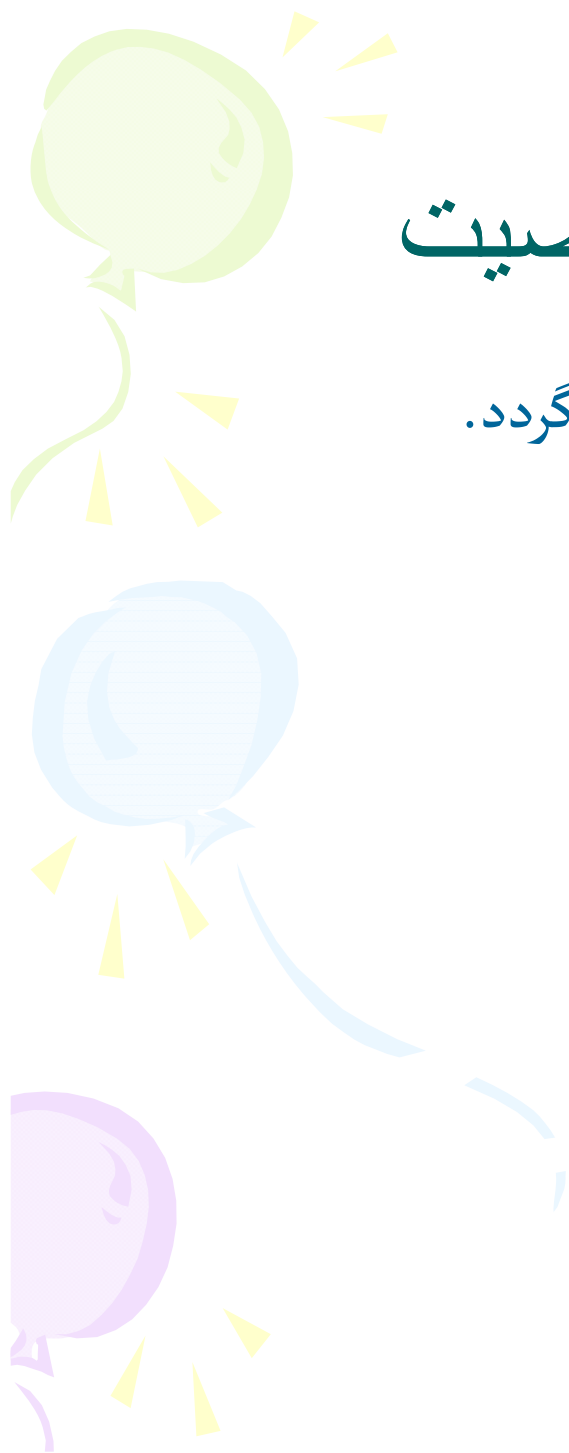
تعریف شخصیت

- عبارت است از مجموعه ویژگیهای جسمی ، روانی ، رفتاری که هر فرد را از افراد دیگر متمایز می کند.

فصل دوم

عوامل بوجود آورنده شخصیت

- هدف کلی: دانشجو با عوامل بوجود آورنده شخصیت آشنا می‌گردد.

فصل دوم

عوامل بوجود آورنده شخصیت

- اهداف رفتاری
 - از شما انتظار می رود که در پایان بتوانید
 - ۱- عوامل وراثتی بوجود آورنده شخصیت را نام ببرید.
 - ۲- نقش دستگاه عصبی را در ایجاد تیپ های شخصیتی مختلف بیان کنید.
 - ۳- اهمیت هورمونها را در شکل دادن شخصیت به اختصار توضیح دهید.
 - ۴- نقش محیط را در شکل دادن شخصیت با ذکر یک نمونه نشان دهید.
-

عوامل بوجود آورنده شخصیت

- بدیهی است که شخصیت هر فرد حاصل تعامل و تاثیر متقابل دو عامل وراثت و محیط است .
- بدین معنی که از يك سو عوامل محیطی ، در چهار چوب امکانات و محدودیتهای فیزیولوژیکی و ساختار توارثی فعالیت می کنند ، و از سوی دیگر تواناییهای بالقوه ، که عمدتاً حاصل توارثند .

نخستين سنگ بناي شخصيت

- از لحظه اي كه يك اسپر ماتوزئيد يا سلول جنسي نر با يك اووم يعني سلول جنسي ماده در جريان عمل لقاح تركيب مي شوند ، نخستين سنگ بناي شخصيت فرد گذاشته مي شود.

تعریف کروموزوم و ژن

در جریان ترکیب سلول نر و ماده رشته های باریکی

نیز از هر دو سلول در کنار هم قرار می گیرند به نام **کروموزوم** که خود این رشته ها

حامل ذرات ریزی هستند

به نام **ژن** و این ژنها ناقلان اصلی صفات ارثی والدین به فرزندان هستند.

تعداد کروموزمهاي بدن

- هر سلول معمولي بدن داراي ۲۳ جفت کروموزوم است. نکته ديگر در فرايند تركيب اين است که ۲۳ جفت کروموزوم در زنان و ۲۳ جفت کروموزوم در مردان هر جفت شبیه به هم بوده و در واقع مشابه سلولهاي جنسي پدر و مادر دو به دو جفت مي شوند. اما جفت ۲۳ در زنان شبیه هم بوده و بسيار درشت است که بنام XX خوانده مي شود. در صورتي که در مردان غير مشابه اند.
- به همين جهت يکي را X و ديگري را Y و زوج آنها به صورت XY مينامند.

ژنها و انتقال صفات

- به این ترتیب نخستین جنبه شخصیت فرد که سبب تمایز يك فرد از فرد دیگر می شود یعنی جنسیت او ، زائیده تر کیب خاص کروموزومی او است که از والدین به ارث برده است .

طبیعی است که ژنهای حامل صفات ارثی ، واجد هر خصوصياتی باشند ، صاحب این ژنها نیز آن خصوصیات را دارا خواهند بود.

سندرم دان یا منگولیسم

- بر اثر عامل زیاد بودن سن مادر در جفت ۱ کروموزومها بجای يك جفت ۳ کروموزوم بوجود می آید. فرد در این حالت دچار عقب ماندگی شدید ذهنی است که از نظر شخصیتی حالت نا بهنجار و استثنایی دارد.

تغییرات محیطی و انتقال صفات

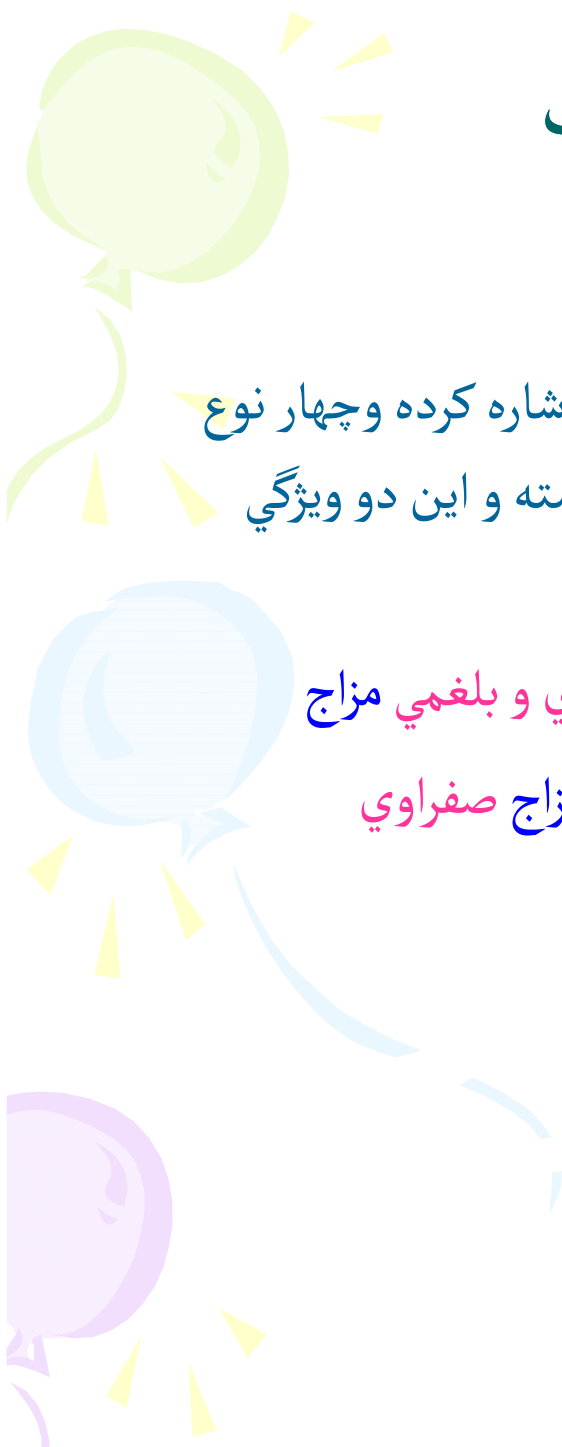
- عامل دوم تغییرات محیطی است. مثلاً گاهی تابش اشعه ایکس می تواند تغییراتی را در ژنهای ایجاد کند .
- به عنوان مثال مورگان نشان داده است که کم کردن درجه حرارت محیط زیست مگس میوه باعث می شود که این مگسها پاهای متعددی داشته باشند.

دستگاه عصبی و انواع شخصیت

- علاوه بر کروموزومها و ژنها ، دستگاه عصبی انسان نیز در چگونگی شخصیت افراد نقش مهمی بازی می کند.

- دستگاه عصبی از طریق انتقال تکانه های عصبی از اندامها و از طریق واسطه های مغز یا نخاع پیامهایی برای اندامه می فرستد و یان فرایند بخش بزرگی از کنشهای بیشمار بدن انسان را تنظیم و هماهنگ و یکپارچه می کند .

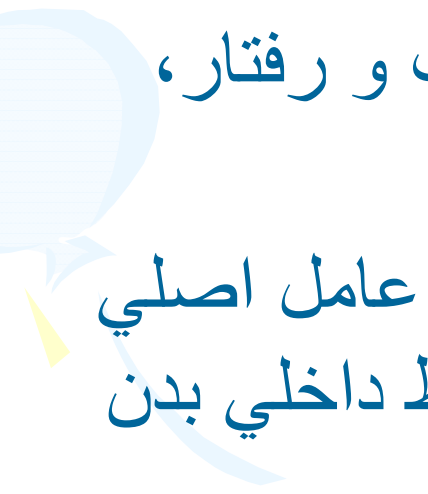
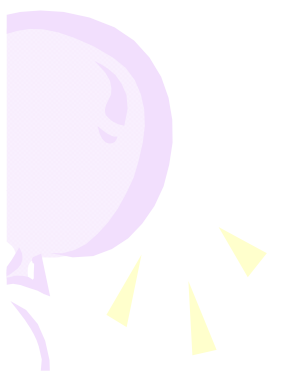
دستگاه عصبی و انواع شخصیت

از دیدگاه پائولف

- پائولف در گزارشهای خود به تفاوت‌های فردی در سیستم‌های عصبی اشاره کرده و چهار نوع شخصیت را بر حسب اینکه در آنها بر انگیزتگی یا باز داری غلبه داشته و این دو ویژگی متعادل یا متحرک باشند، بر شمرده است.
- اگر برانگیزتگی و باز داری هر دو نیرومند و هم ارز باشد دو حالت **دموی و بلغمی** مزاج
- اگر برانگیزتگی بیشتر از باز داری یعنی هر دو فرایند نامتعادل باشند مزاج **صفرای**
- و اگر برانگیزتگی و باز داری هر دو ضعیف باشند **سودایی** مزاج

هورمونها و شخصیت

- ژنها رفتار را کنترل نمی کنند، بلکه آنزیمهایی را در کنترل دارند که بر فرایند زیست شیمیایی موثرند.
 - آنزیمها و هورمونهای کنترل کننده شخصیت و رفتار، ترشحات غدد مختلف بدن هستند.
 - مهمترین این غدد درون ریز هستند که عامل اصلی ایجاد کننده تعادل و برقرار کننده ثبات محیط داخلی بدن هستند.
-
-

تعريف غدد درون ريز و انواع آن

- غدد درون ريز غددي هستند كه مجرايي به بيرون ندارند و ترشحات خود را مستقيماً به داخل جريان خون مي ريزند.

و عبارتند از غده هيپوفيز ، غدد تيروئيد و پاراتيروئيد، غدد فوق كليوي ، لوزالمعده يا پانكراس و غدد جنسي.

غده هیپوفیز

- مهمترین غده درون ریز است که کنترل بیشتر غدد دیگر را بر عهده دارد ترشحات این هورمون سبب تنظیم سایر غدد و ترشحات آنها می شود.

هورمون رشد

- تنظیم رشد استخوانها را بعهده دارد اختلال در کار این هورمون سبب می شود که شخص اندامی بسیار بلند و غول آسا یا بر عکس از حد طبیعی بسیار کوچکتر و ریزتر شود.

محیط

ویژگیهای وراثتی برای تحقق یافتن و رشد خود به
زمینه ای مناسب نیاز دارند و این محیط است که چنین زمینه
ای را می تواند فراهم سازد.

هر قدر فرد از نظر ویژگیهای وراثتی ممتاز و برجسته باشد
اگر در محیطی نامناسب قرار گیرد. تواناییهای ارثی او
امکان شکوفا شدن پیدا نخواهند کرد.

فصل سوم

روانشناسی رشد شخصیت

- هدف کلی: دانشجو ویژگیهای رشد شخصیت در دوره های مختلف زندگی را می داند.

فصل سوم

روانشناسی رشد شخصیت

- اهداف رفتاری
- از شما انتظار می رود که پس از مطالعه این فصل بتوانید
- ۱- ویژگیهای رشد شخصیت را در دوران شیر خواری بیان کنید.
- ۲- ویژگیهای رشد شخصیت را در دوره پیش دبستانی به اختصار توضیح دهید.
- ۳- ویژگیهای اصلی رشد را در دوره دبستانی توضیح دهید.
- ۴- ویژگیهای اصلی رشد را در دوره بلوغ به اختصار بیان کنید.

رشد شخصیت و مراحل آن

- نوزاد در جریان شکل گیری و شخصیت خود مراحل مختلفی را پشت سر می گذارد و این مراحل پیوسته بوده و تداوم دارند. که عبارتند از:

- ۱- دوره شیرخوارگی (تولد تا ۲ سالگی)
- ۲- دوره پیش دبستانی (کودکی اول- ۲ تا ۵ سالگی)
- ۳- دوره دبستانی (کودکی میانه- ۶ تا ۱۲ سالگی)
- ۴- دوران بلوغ

دوره شیر خوارگی

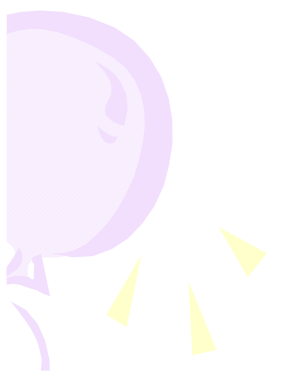
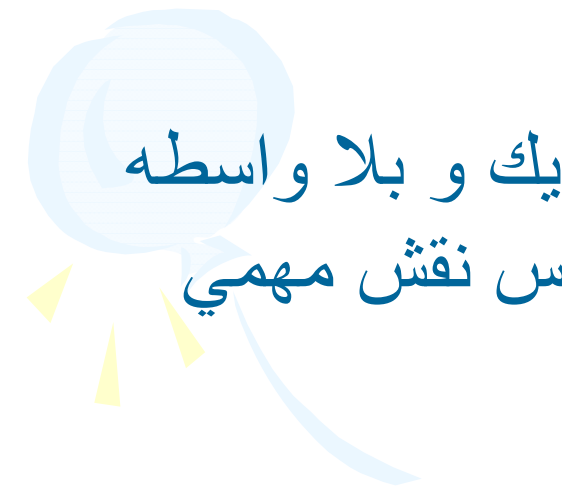
- در این دوره نخستین جنبه های تفاوت های شخصیتی از آغاز تولد در میان نوزادان مشاهده می شود.
- واضحترین این تفاوتها، تفاوت در میزان رشد جسمی در هنگام تولد است.

ریشه و اکنش‌های اجتماعی

- پایه بسیاری از تعامل‌های بین مادر و کودک در همان تعامل‌های اولیه در هفته‌های نخستین حیات نوزاد گذاشته می‌شود.

- مثلاً شیر دادن نوزاد بوسیله مادر تماس نزدیک و بلا واسطه نوزاد با مادر را فراهم می‌سازد که این تماس نقش مهمی در آینده روابط مادر فرزندی بازی می‌کند.

مدل یاد گیری اجتماعی

- مدل دیگری که برای توجیه رشد وابستگی عاطفی نوزاد به مادر عرضه شده مدل یاد گیری اجتماعی است.
- طبق این مدل انگیزه اجتماعی نوزاد بر مبنای تداعی بین حضور مادر و قرینه هایی است که مادر با ارضای نیازهای شناختی نوزاد فراهم می کند.

وابستگی

- تمایل نوزاد به حفظ تماس بدنی یا ادراکی با مادر تعریف شده است این وابستگی با رفتارهایی از قبیل دنبال کردن مادر با چشم، چسبیدن به او، گریه و حالت افسردگی نشان داده می شود.

ریشه های وابستگی فرزند به مادر

- یکی از واکنشهایی است که در دوران نوزادی در نوزاد نسبت به مادر ایجاد می شود حاکی از احساس امنیت خاطر در نوزاد بر اثر وجود و حضور مادر است و ظاهراً نقش مهمی در رشد شخصیت دارد.

نخستین سنگ بنای رشد شخصیت از دید فرگوسن

- در نوزاد انسان رشد واکنش‌های اجتماعی و وابستگی که در ماه‌های هفتم و نهم زندگی به حد اعلای خود می‌رسد نخستین سنگ بنای اصلی رشد شخصیت شناخته شده است (فرگوسن-۱۹۷۰)

تحقیقات شیفر و امرسون

- یکی از منظم ترین تحقیقاتی که تا کنون درباره تاریخ طبیعی وابستگی در نوزاد انسان انجام شده مربوط به شیفر و امرسون در اسکاتلند است.
- این محققان با مادران یک گروه ۶۰ نفری از نوزادان مصاحبه های منظم ماهانه انجام داده است.

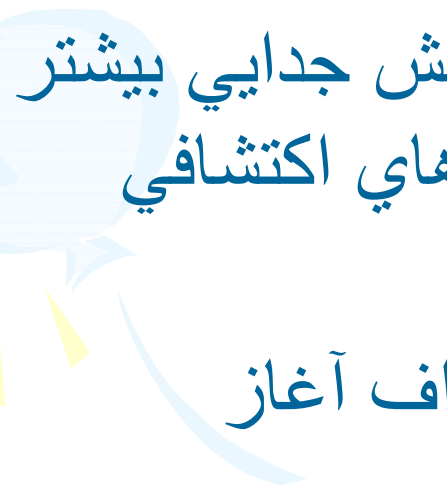

نتایج تحقیقات شیفر و امرسون

- از جالب ترین نتایج این تحقیقات این بود که نوزاد در جستجوی تعامل فعالانه عمل می کند نه به صورت فعل پذیر و قابل شکل گیری.
 - این محققان متوسط سن نشان دادن اعتراض به جدایی را ۷ ماهگی و ترس از غریبه ها را در حدود ۸ ماهگی مشخص کرده اند.
-
-

رفتار هاي اکتشافی

- وقتی وابستگی ایجاد شد به دنبال آن دوره رشد واکنش به جدایی آغاز می شود .
 - هارلو معتقد است که در نوزاد شمیمانزه واکنش جدایی بیشتر از همه از سوی انگیزه کنجکاوی در رفتارهای اکتشافی هدایت می شود.
 - در نوزاد انسان این رفتار با حرکت به اطراف آغاز می شود.
-
-

تعريف اضطراب

- اضطراب را سابق اکتسابي يا پاسخهاي ميدانند که از طريق تداعي بعضي محرکهاي معين با درد و ناراحتي يا با محرکهاي که واکنش طبيعي کودک به آنها ترس است. نظير صدای بلند و ناگهانی در کودک شکل گرفته است.

ریشه های اضطراب

- موضوع اضطراب يك موضوع محوري است. همین كه نگهداري ذهني اشیاء در شیر خواره شكل گرفت.
- وي خواهد توانست چیزهاي آشنا را از ناشناس تمیز دهد.
- به نظر غالب محققان تازگی و ناشناس بودن موقعیت منشا اصلي اضطرابها در نوزادان هستند.

اضطراب از دید باولبی

- او معتقد است که اضطراب، یک پاسخ اولیه به جدایی از مادر پس از رشد وابستگی است. او این جمله ویلیام جیمز را نقل می‌کند که دو منبع اصلی ایجاد وحشت در دوره نوزادی، جدایی است.
- -ظهور اضطراب جدایی ممکن است در ۲ سالگی به شدیدترین شکل بروز کند.

آغاز پاسخگویی

- رویداد مهم دیگر در رشد روابط اجتماعی، که بطور معمول در آغاز سال دوم روی می دهد. ظهور نخستین کلمات در کودک است. کودک با ادای اولین کلمات قدمهای بزرگی برای تبدیل شدن به عضو رسمی جامعه بر می دارد

رابطه رشد زبان و توجه والدین

- پاسخگوبودن و توجه داشتن والدین در رشد زبان کودکان مؤثر است. مثلاً کودکان اول از برادران و خواهران بعد از خود زودتر به حرف می آیند. شاید به این دلیل که از توجه بیشتر والدین خود در دوره سخنگویی برخوردار بوده و از تشویق بیشتری بهره مند بوده اند.

الگوهای فرزند پروری و اجتماعی شدن کودک

- زبان تنها ابزار کودک برای کنترل محیطش نیست. جنبه مهم دیگری که مادر، بجز ارضای نیازهای فیزیولوژیک کودک و حمایت جسمی در زندگی کودک اهمیت پیدا می کند.
- کار او به عنوان عامل اجتماعی کردن کودک است.

مقایسه شیوه های قدیمی فرزند پروری

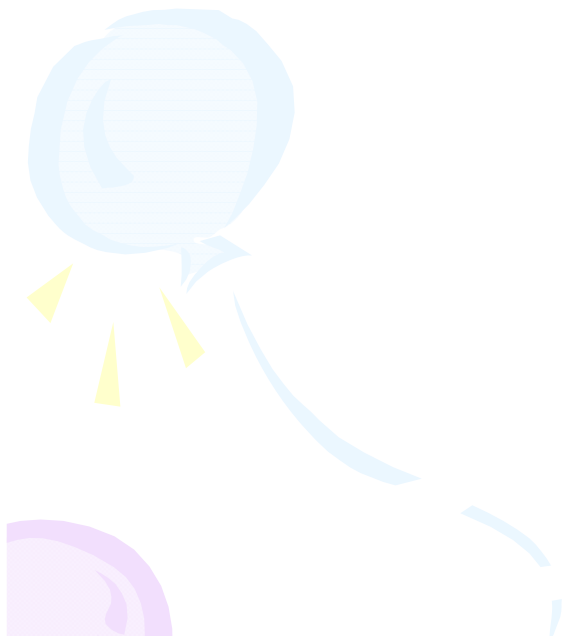

- شیوه های قدیمی فرزندپروری، روشهای کنترل سخت تنبیه بدنی را برای جلوگیری از لوس کردن کودکان تجویز می کردند، اما در نظریه های جدید تعلیم و تربیت تنبیه بیشتر بر جنبه های روان شناختی و ملایم همراه با استدلال و نصیحت است.

تمایز بین نگرش فرزند پروری و عمل فرزند پروری

- عمل فرزند پروری آن چیزی است که مادران در حال انجام دادن آن به فرزندان خود هستند اما نگرش فرزند پروری اعتقاد مادر به این است که چگونه باید فرزند را پرورش داد.

دوره پیش دبستانی (کودکی اول)

- این دوره نیز به میزان زیادی امتداد دوره قبل است. در این دوره بازی کردن یکی از اساسی ترین فرایندهای رشد دادن استعدادها و تواناییهای گوناگون کرده است.
-
-

نظریه ژان پیازِه در باره بازی

- بازی در واقع کلید اصلی کشف دنیای اطراف کودکان است و رشد شخصیت او از جنبه های مختلف به بازی کردن وابسته است.

زبان آموزي در دوره پيش دبستاني

- در آغاز واژگان كودك بيشتر شامل اسمهاست، پس از مرحله يادگيري اسمها، به تدريج افعال، حروف اضافه و ديگر بخشهاي دستور زبان وارد گفتار كودك مس شوند. و با تكامل واژگان، او به توصيف اعمال و روابط قادر مي شود. و در مرحله پاياني كودك به نميز دادن درست ضمير و کاربرد بجاي آنها موفق مي شود.

فرایندهای اصلی در رشد شخصیت کودک در دوره پیش دبستانی

- ۱- ساختار خانواده
- ۲- ردیف تولد
- ۳- تفاوت‌های جنسی
- ۴- عدم حضور پدر و شاغل بودن مادر
- ۵- اثرات گروه همسالان

نقش ساختار خانواده در رشد شخصیت

- خانواده کودک هم از لحاظ تعداد نفرات، هم از نظر نوع ارتباطات با کودک و هم از جنبه در اختیار گذاشتن امکانات مختلف می تواند در رشد شخصیت کودک نقش داشته باشد.

ردیف تولد

- چند نمونه از تفاوت‌های بین فرزند ارشد و کودکان بعدی
- به طبق گزارش محققان فرزند ارشد تمایلات نزدیک بودن و وابستگی بیشتری نسبت به بزرگترها حفظ می‌کند. فرزندان ارشد عموماً بیشتر مستعد اضطرابند. در سخنگویی نسبت به فرزندان بعدی پیش‌ساز تر و انگیزه پیشرفت قوی‌تری دارند. از لحاظ درسی در مدارس، وضع آنها بهتر است.

تفاوتهاي جنسي و رشد شخصيت

- جنس كودك جنبه مهمي از هويت او را به ديگران مي شناساند. اين امر در نام، لباس در لباس پوشيدن، اسباب بازيها و جوه ديگر زندگي او منعكس مي شود. مثلا پسران پرخاشگر تر از دخترها هستند.

عدم حضور پدر و شاغل بودن مادر

- مطالعات انجام شده در این مورد نشان داده که پسران فاقد پدر از یکسو کمتر از پسران دارای پدر تخیلات پرخاشگرانه دارند. و از سوی دیگر استعدادهاي عددي آنان ضعيفتر از مهارتهاي کلامي آنان است.

دوره دبستانی (کودکی میانه)

- دوره کودکی میانه از این لحاظ در رشد شخصیت اهمیت دارد که کودک در محیط مدرسه با کودکان دارای شخصیت‌های گوناگون در تماس و مراوده است.
- روانکاوان این دوره را دوره نهفتگی می‌دانند.

دوره نهفتگی

- مفهوم ضمنی این اصطلاح آن است که کودک به دوره ای رسیده است که امیال جنسی او پس از عقده او دیپ به یک فلات رسیده و در حال تکوین است تا در مرحله بلوغ بر اثر تغییرات فیزیولوژیکی و اجتماعی خاص ظاهر شود.

مدرسه به عنوان يك عامل اجتماعي كردن

- مدرسه در دوره كودكي ميانه يا دبستاني نقش مهمي در اجتماعي كردن كودك ايفا مي كند.
- در اينجاست كه هماهنگ و همسو بودن خانواده و مدرسه مي تواند تاثيري مثبت بر شخصيت كودك داشته باشد.

دوران بلوغ

- دوره بلوغ را دوره بعد از کودکی و قبل از بزرگسالی می دانند یعنی سنین ۱۴-۱۳ تا ۱۹-۱۸ سالگی
- اریکسون دوران بلوغ را دوران تعارض و بحران می داند.
- استثنایی هال دوره بلوغ را دوره توفان و فشار روانی می خواند.

رشد بدني در دوران بلوغ

- در اين فرايند محور اصلي رشد، دستگاہ توليد مثل و هورمون هاي جنسي است .
- که به پسران خصوصيات ثانوي جنسي مذکر ،مانند کلفت شدن صدا، روئيدن مو در صورت و در دختران رشد سينه ها و آغاز عادت ماهانه مي بخشد.

تغییرات روانی در دوران بلوغ

- این دوره با تغییرات روانی مختلفی همراه است. پذیرش نقش مربوط به جنس، تخیل در باره آینده و کوشش برای پیشرفت از جمله این ویژگیهاست.

وجوه مشخصه شخصیت جوان در دوران بلوغ

- برخی از این وجوه عبارتند از ایجاد حس خود مختاری و طغیان بر علیه هنجارهای تحمیلی از سوی خانواده و اطرافیان، گرایش به همسالان و وابستگی به گروه، دوستیهای پایدار، فداکاری و وفاداری نسبت به عهد و پیمان.

فصل چهارم

نظریه های شخصیت

- هدف کلی: دانشجویان نظریه های شخصیت آشنا می گردد.

فصل چهارم

نظریه های شخصیت

- اهداف رفتاری: از شما انتظار می رود پس از مطالعه ای فصل بتوانید

- ۱- نظریه های روانکاوی شخصیت را نام ببرید.

- ۲- سطوح فعالیت روانی و سه وجه شخصیت را از دید فروید نام ببرید.

- ۳- ساختار شخصیت را از نظر یونگ توضیح دهید.

- ۴- اصول و ویژگیهای نظریه آدلر را توضیح دهید.

تاریخچه نظریه های شخصیت

- می توان گفت که نظریه ها و شخصیت از زمانی که جالینوس حکیم یونانی، افراد انسانی را از نظر اخلاط چهار گانه به تیپهای صفر اوی، بلغمی، دموی و سوداوی تقسیم کرد، آغاز شده است.

نظریه فروید

- زیگموند فروید پزشک و روان شناس اطریشی در سال ۱۸۵۶ در فرای بورگ اطریشی به دنیا آمد. وی در جریان تحقیقات خود به تدریج به این نتیجه رسید که انسان دارای سه سطح فعالیت روانی است:
 - ۱- سطح خود آگاه یا ضمیر نا خود آگاه
 - ۲- سطح نیمه آگاه
 - ۳- سطح ناآگاه یا ضمیر ناخود آگاه

سطح اول خود آگاه

- آنچه در آن به خاطر می آید با واقعیت تطبیق داشته و مناسب با موقعیتهای محیطی است این سطح شامل نیروهای عقلی نظیر حافظه، دقت و توجه، تصور از بدن و آگاهی از حالات عاطفی است

سطح دوم نیمه آگاه

- سطحی است که تصورات و دانسته های موجود در آن به زحمت به خاطر می آیند مطالبی که به اصطلاح نوك زبان گیر می کند.

سطح سوم نا آگاه

- سطح سوم در عمیق ترین بخش شعورها نهفته است. آنچه در این منطقه تاریک از شعور واقع شده عبارتند از احساسها، امیال و تفکراتی که تحت کنترل اراده انسان نبوده و به قوانین منطقی زمان و مکان محدود است.

ساختار شخصیت از نظر فروید

- ساختار شخصیت از نظر فروید دارای سه وجه مشخص است:

- الف-نهاد: مرکب از غرائز، تمایلات و خواسته های مشخص است-تابع اصل لذت است.

- ب-من با خود:تابع اصل واقعیت است.

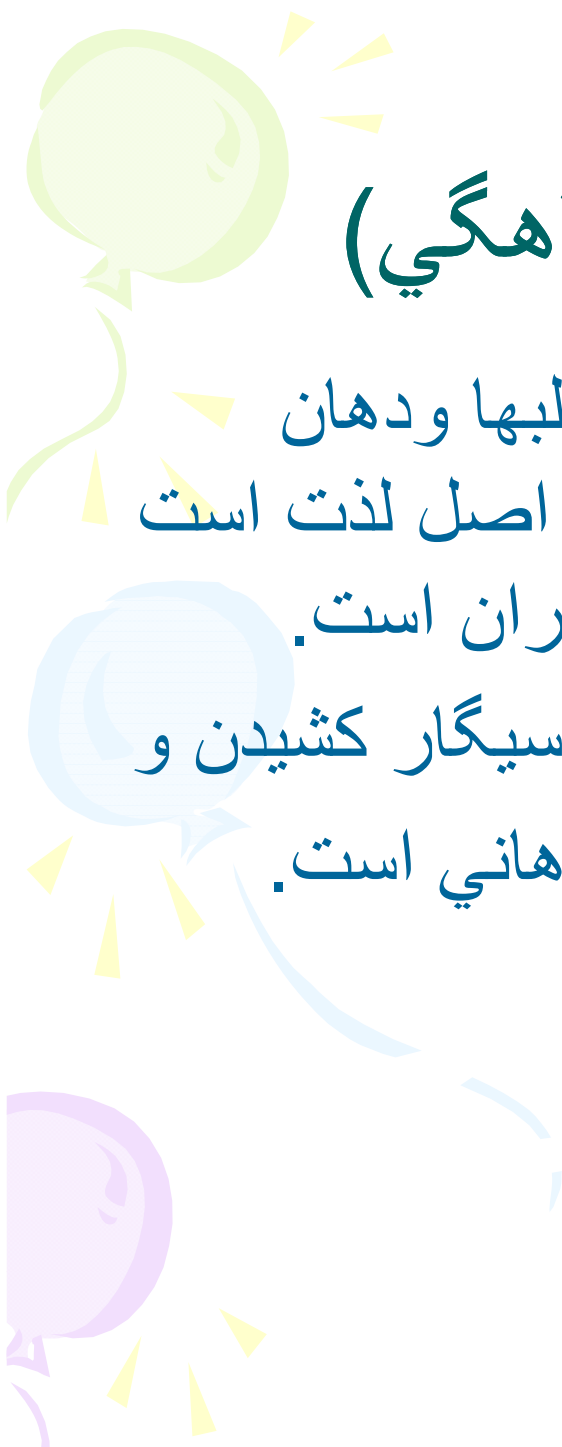
- ج-من برتر با فرا خود:فرا خود در حقیقت نقطه مخالف
و ضد نهاد است. محتوای فراخود معادل وجدان اخلاقی
است.

رشد رواني جنسي از نظر فرويد

- فرويد دوره ها و رشد را به سه دوره تقسيم مي کند که عبارتند است:
- ۱- دوره کودکی که شامل سه مرحله دهانی-مرحله معقدي و مرحله تناسلي است.
- ۲- دوره پنهانی یا کمون
- ۳- دوره جنسي یا شهوي

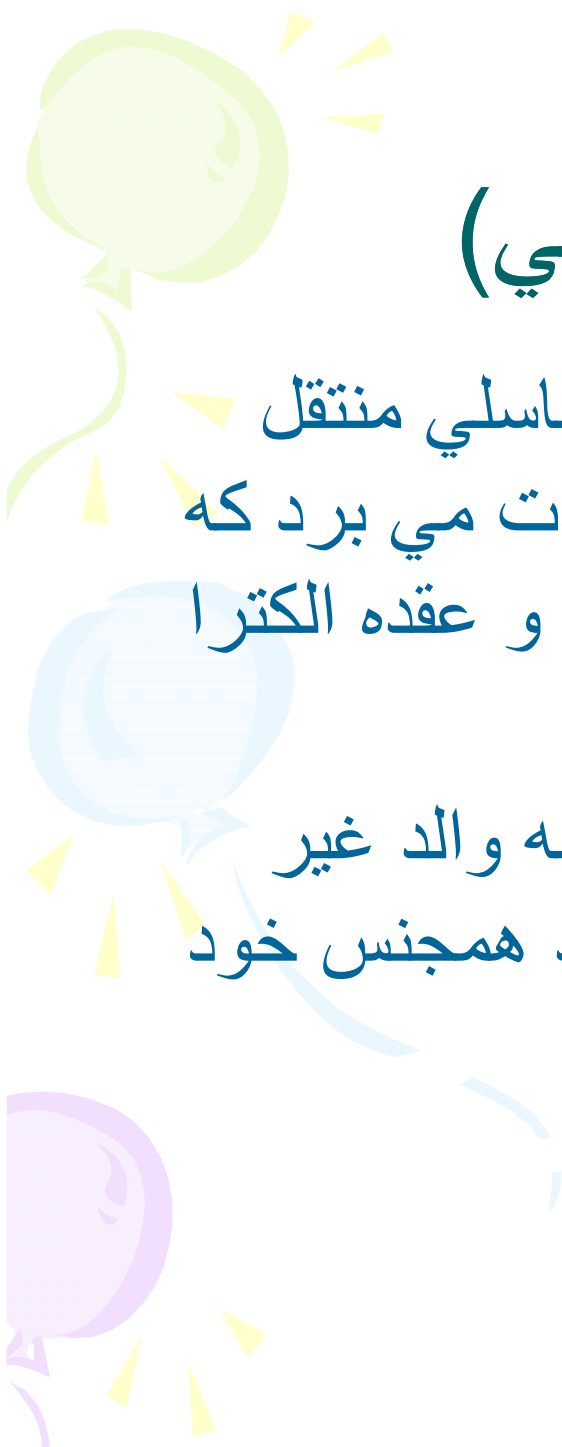
دوره کودکی مرحله دهانی (از تولدتا ۱۸ ماهگی)

- در این مرحله تمرکز انرژی لذت بخش در لبها و دهان کودک است. از ویژگیهای این دوره که تابع اصل لذت است وابستگی شدید به مادر و احساس اتکا به دیگران است.
- علاقه زیاد به حرف زدن و اعتیاداتی مانند سیگار کشیدن و آدامس جویدن جلوه های از تثبیت در مرحله دهانی است.

دوره کودکی مرحله مقعدي (از ۱۸ ماهگی تا ۴ سالگی)

- در این مرحله دفع مواد زاید جنبه لذت پیدا می کند.
- در این مرحله اگر کودک عمل دفع را در مکان نامناسب انجام دهد و از سوی مادر مورد عتاب و سرزنش قرار گیرد ممکن است آدمی لجوج، تند خو، بی شرم، و خرابکار از کار در آید.
- کسانی که در این مرحله تثبیت می شوند افرادی خسیس و لئیم بار می آیند.

دوره کودکی مرحله تناسلی (۶-۴ سالگی)

- در این مرحله ناحیه لذت بخش به اعضاء تناسلی منتقل می شود و کودک از لمس آلت تناسلی خود لذت می برد که همین امر سبب ظهور عقده ادیپ در پسران و عقده الکترای در دختران می شود.
- به عقیده فروید، کودک در این مرحله نسبت به والد غیر همجنس خود احساس تمایل می کند و از والد همجنس خود متنفر می شود.

دوره پنهانی یا کمون

- در این دوره امیال جنسی و پیر خاشگرا نه كودك فروكش كرده و پنهان مي شود در مقابل رشد هوشي و اخلاقي كودك توسعه مي يابد. این دوره برای تعلیم و تربیت كودك مناسب است.

دوره جنسي يا شهوي

- با افزايش ترشح وفعاليت غدد داخلي مشخص مي شود
وهمين ترشحات سبب ظهور خصوصيات ثانوي جنسي در
نوجوان مي شود.

رشد شخصیت و مکانیسم دفاعی

- خود برای حفظ شخصیت به ابزارها و وسایلی مجهز است که مکانیسم دفاعی گویند این مکانیسم ها شیوه های
 - نا خود آگاه و غیر ارادی برای کاهش اضطراب هستند و در واقع نوعی خود فریبی و توجیه اند.
 - مهمترین این مکانیسمها عبارتند از: واپس زنی-جابجایی-والایش یا تصعید-برون فکنی یا فرافکنی-درون فکنی-همانند سازی-بازگشت یا سیر قهقرایی-تثبیت-انکار-دلیل تراشی تبدیل یا هیستری-جبران
-
-

واپس زني

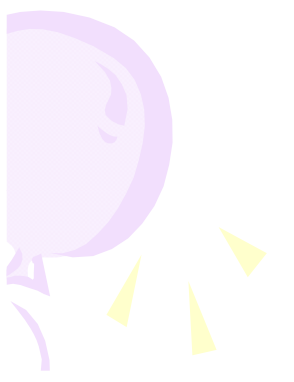
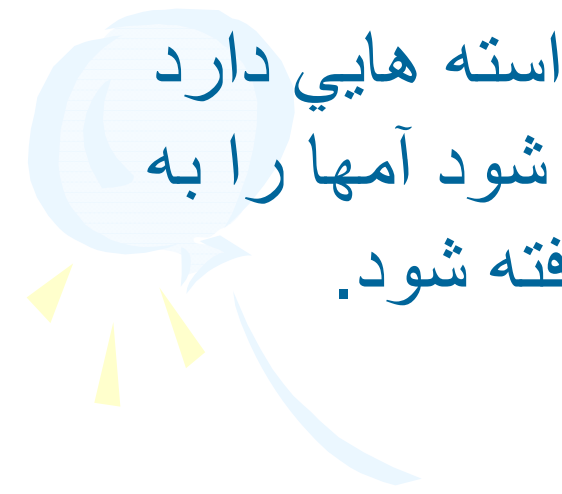
- اين دفاع كه فراموشي انتخابي ناميده مي شود بدین صورت است كه شخص رویدادهای ناخوشایند زندگی خود را فراموش مي کند و خاطرات خوش را بخاطر مي آورد.

مکانیسم جابجایی مکانیسم و الایش یا تصعید

- **جابجایی:** شامل انتقال احساس روانی و حالت عاطفی از یک شخص به شخص دیگر است

- **-والایش یا تصعید:** وقتی شخص امیال یا خواسته هایی دارد که از سوی اجتماع غیر قابل قبول تلقی می شود آنها را به شکلی در می آورد که از سوی اجتماع پذیرفته شود.

برون فکني يا فرا فکني

- شامل نسبت دادن آرزوها، تمایلات، انگیزه ها و خصائلي است که از سوي فرد ناپسند است به ديگران.

درون فکني

- حالي است که شخص خوبيها يا موفقيت هاي ديگران را به خود نسبت داده يا آنها را از خود مي داند.
- مثل ((فلاني را من به اينجا رسانده ام)) يا ((فلان کس هر چه دارد از من دارد)).

همانند سازي

- در این مکانیسم شخص نا آگاهانه خود را در قالب فرد دیگری قرار می دهد یا خود را با او یکی احساس می کند. اهمیت این مکانیسم در رشد من و من برتر بسیار زیاد است.

بازگشت یا سیر قهقرایی

- این مکانیسم هنگامیست که شخص دچار ناکامی‌ها و شکست‌ها در موقعیت فعلی خود می‌شود در نتیجه از حقایق و واقعیت‌های تلخ فعلی عقب نشینی می‌کند و به موقعیتی باز می‌گردد که در آن راحت‌تر و کامیاب‌تر بوده است.

تثبیت

- حالي است که شخص در يك مرحله پايين تر رشد که با سن او نا مناسب است باقي مي ماند ورشد نمي کند . امساک وبخل زياده از حد نشانه تثبیت شخص در مرحله مقعدي است.

انکار

- این مکانیسم در خدمت نپذیرفتن واقعیتها و حقایق نا مطلوب و اضطراب انگیز است.

دلیل تراشي

- وقتي از انسان عمل نا درستي سر مي زند قبول اين واقعيت که او مرتکب کار غير عاقلانه شده است دشوار است بنابراین به دلایا تراشي مي پردازد. مثل: گربه دستش به گوشت نمي رسد مي گوید بو مي دهد.

تبدیل یا هیستری

- در این مورد یک ناراحتی روانی تبدیل به یک دشواری جسمی می شود. کسانی که با شنیدن یک خبر بد که می شنوند موقتاً نابینا می شوند نمونه هایی از هیستری را به نمایش می گذارند.

جبران

- در این حالت وقتی شخص در يك زمينه با شکست و ناکامی روبه رو می شود تغییر مسیر داده به حوزه دیگری که در آن شانس موفقیت زیاد است رو می آورد.

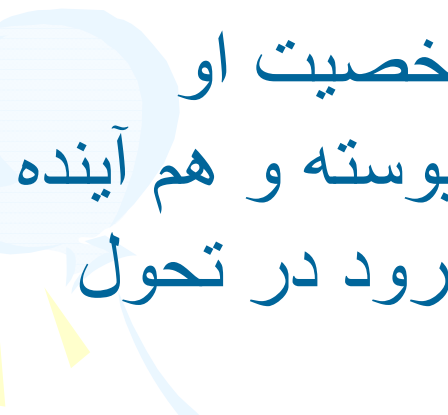
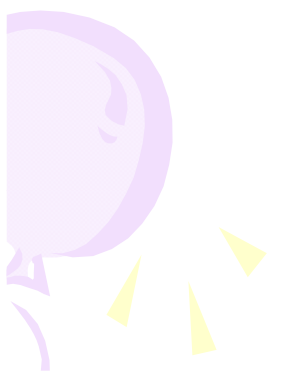

نظریه تحلیلی یونگ

- یونگ بعد از قطع ارتباط با فروید به پایه گذاری روان شناسی خاص خود که به روانشناسی تحلیلی موسوم است اقدام کرد.
- نظریه یونگ يك حالت فلسفي و عرفاني خاصي دارد.وي شيفته زندگي و رفتار بوميان و مردم قبایل مختلف بود.

اساس نظريه يونگ

- معروفترين وجوه اختلاف نظر يونگ با فرويديكي موضوع آينده و اميد به آن است.
 - فرويد تنها بر تاثير گذشته فرد روي رشد شخصيت او تمرکز کرده اما يونگ هم گذشته به وقوع پيوسته و هم آينده زندگي فرد را که اميد و انتظار وقوع آن ميرود در تحول شخصيت موثر مي داند.
-
-

ساختار شخصیت از نظر بونگ

- یونگ شخصیت را مرکب از چند سیستم یا دستگاه روانی می داند که ضمن مستقل بودن در یکدیگر تأثیر متقابل دارند. این سیستمها عبارتند از:

۱- من یا خود

۲- ناهشیار فردی

۳- ناهشیار جمعی

۴- پرسونا یا نقاب

۵- سایه

۶- آنیما و آنیموس

۷- خود

من یا خود

- همان شعور آگاه یا ضمیر خود آگاه است که مجموعه ایست از احساسات، خاطرات، افکار و عواطفی که شخص نسبت به آنها آگاهی دارد و برای او معلوم است و باعث پی بردن و شناخت او از وحدت و هویت خود می شود.

ناهشيار فردي

- حاوي ويژگيهايي است كه در گذشته شخص خود آگاه بوده اند اما اكنون بدلايل خاصي واپس زده شده يا فراموش شده اند. نا خود آگاه فردي مركز عقده هاي شخص است.

ناهشيار جمعي

- نوعي حافظه مربوط به گونه انسان و ناهشيارى غير قابل دسترس است كه نماينده تجربيات تراكمي نوع بشر و حتي موجودات پايين تر از بشر است.

پرسونا یا نقاب

- هاسك يا نقابي است كه بازيگران در يونان قديم به چهره مي گذاشتند. منظور صورتي است كه شخص با آن در اجتماع ظاهر مي شود. جامعه است كه پرسونا را به شخص تحميل مي كند.

سایه

- جنبه حیوانی طبیعت انسان را گویند.
- سایه مرکب از مجموعه ای از غرائز حیوانی و خشن و وحشیانه ای است که از اجداد بشر به او به ارث رسیده است.
- سایه در نظریه یونگ تقریباً معادل نهاد در نظریه فروید است. با این تفاوت که این جنبه حیوانی به دو قطبی شدن امور که نقش مهمی در نظریه یونگ دارد کمک می کند.

آنیما یا آنیموس

- در هر انسانی هم جنبه های زنانگی و هم جنبه های مردانگی توأما وجود دارد در نظریه یونگ بصورت ازلی آنیما و آنیموس نسبت داده شده است. جنبه زنانگی در مردان آنیما و جنبه مردانگی در زنان آنیموس است.

خود

- در نظریه یونگ از مهمترین صورت های ازلی است که معرف کوششهای فرد برای رسیدن به یکپارچگی و تعادل است. به گفته یونگ خود مرکز خود آگاه است.

تیپ های شخصیتی در نظریه یونگ

- یونگ برای افراد انسانی، بر حسب آنکه بیشتر متوجه عالم درون باشند یا عالم بیرون دو تیپ شخصیتی قائل است. گروه اول را درون گرا و گروه دوم را برون گرا گویند.

درونگرایی

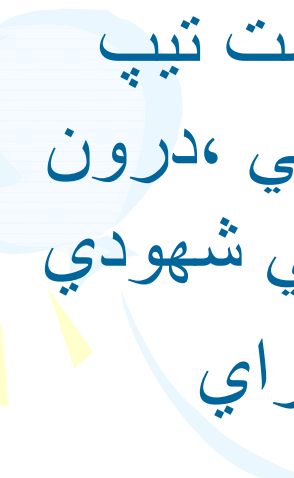

- شخص درونگرا غالباً متوجه عوامل درونی و ذهنی است و زیر نفوذ این عوامل قرار دارد.
- او شرایط و اوضاع و احوال بیرونی را می بیند اما عوامل و عناصر ذهنی در او برتری و مزیت دارند و حاکم بر احوال و رفتار او هستند.

برونگرایی

- وقتی توجه به امور و اشیاء خارج حیات شدید باشد که افعال ارادی و سایر اعمال اساسی آدمی صرفاً معلول مناسبات امور و عوامل بیرونی باشد این حالت برونگرایی خوانده می شود.

کارکرد شخصیت آدمی از نظر یونگ

- علاوه به دو تیپ شخصیتی یونگ برای آدمی چهار کارکرد قائل است که عبارتند از: احساس، شهود، عاطفه و تفکر که ترکیب آنها با دو تیپ شخصیتی ذکر شده جمعاً هشت تیپ شخصیتی ایجاد می کند یعنی برون گرایی احساسی، درون گرایی احساسی، برون گرایی شهودی، درون گرایی شهودی برون گرایی عاطفی، درون گرایی عاطفی، برون گرایی متفکر، درون گرایی متفکر.
-
-

انتقاد از نظریه یونگ

- محور اصلی انتقادات مخالفان نظریه یونگ گرایش قوی و شدید او بر جنبه های ذهنی و نا مشهود شخصیت انسان است.

- مثلاً گلابور بر تخطئه صورتهای ازلی او پرداخته و آنها را مشتبه مفروضات فلسفی اثبات ناسدنی خوانده است.

آدلر و روانشناسي فردي

- آدلر بر خلاف فرويد که غريزه ها را انگيزه اصلي رفتار مي دانست و بر خلاف يونگ که صورتهاي ازلي را رهبر انسان مي دانست بر جنبه اجتماعي بودن انسان تاکيد مي ورزد. وي همچنين منبع اصلي انرژی و انگيزه هاي بشري را ميل به قدرت دانست.

ویژگیهای نظریه آدلر

• ویژگیهای اصلی نظریه آدلر را می توان به صورت زیر خلاصه کرد:

۱- اصل مهارت

۳- اسلوب زندگی

۵- علاقه اجتماعی

۷- خود خلاق

۲- اصل برتری جویی

۴- خود آگاهی

۶- غایت و هدف زندگی

اصل حقارت

- به نظر آدلر وجود ناتواني و ضعف در همه کس عقده حقارت ايجاد مي کند و کوششهاي بعدي او صرف جبران اين عقده حقارت مي شود و اگر از حد تجاوز نکند سبب پيشرفت و ترقي آدمي مي شود.

اصل برتري جويي

- منظور آدلر از برتري جويي، عامل رواني و عامل اجتماعي، اسلوب يا شيوه زندگي را بوجود مي آورد كه در هر شخص منحصر به فرد و يگانه است. در اين ميان عوامل در تعيين شخصيت نقشي مهم بازي مي كنند.

خود آگاهی

- آدلر با فروید همه اهمیت را به خود آگاه می دهد و عقیده دارد که انسان از اعمال خود آگاهی دارد و می تواند با خود نگری بفهمد که چرا رفتار وی آنگونه است که هست.

علاقه اجتماعي

- از نظر آدلر آدمي اجتماعي به دنيا مي آيد و به اجتماعي بودن خود علاقه مند است تماس كودك با عالم خارج در آغاز از طريق مادر و خانواده خود بعد از طريق مدرسه و معلمان و همكلاسيها صورت مي گيرد. مجموعه اين تماسها سبب پرورش حس اجتماعي، احساس مسؤليت و همكاري مي شود.

غایت و هدف زندگی

- آدلر نظریه خود را بر مبنای علت غایی بنا کرده است یعنی بر خلاف فروید شکل دهی رفتارها را ناشی از هدفهای انسان می داند و رفتار انسان را تابع هدفهایی می داند که در پیش روی او قرار دارد.

خود خلاق

- عاملي است که بين محرکهاي خارجي و پاسخهائي که بايد به آنها داده شود قرار مي گيرد و در چگونگي صدور پاسخها از سوي فرد دخالت مي کند و پاسخي را که نبوده است و وجود نداشته است بوجود مي آورد.

نقد نظریه روانشناسی فرد آدلر

- مهمترین انتقاد بر محور ذهنی بودن مفاهیم استوار است به نظر منتقدان مفاهیم عقده حقارت، خود خلاق عمدتاً جنبه ذهنی داشته و اثبات علمی آنها غیر ممکن است. اما جنبه قابل اهمیت نظریه او تأکید بر تأثیر عوامل اجتماعی در شکل گیری شخصیت است.

فصل پنجم

نظریه های شناختی

- هدف کلی: دانشجوها نظریه های شناختی آشنا می گردد.

فصل پنجم

نظریه های شناختی

- اهداف رفتاری: از شما انتظار می رود که بتوانید:
- ۱- مفهوم سازه شخصی را توضیح داده محور اصلی نظریه کلی را مشخص کنید.
- ۲- اصل موضوعه بنیادی نظریه کلی را توضیح دهید.
- ۳- یازده اصل نظریه کلی را نام برده هر کدام را به اختصار توضیح دهید.

نظري هاي شناختي

- واژه شناخت در فرهنگهاي لغت به معني عمل يا فرايند دانستن آمده است. نظريه هاي شناختي شخصيت بر شيوه هاي شناخت مردم از محيط و از خودشان تاکيد مي ورزند. اين نظريه ها عقلا نه ترين يا روانشناختي ترين نظريه هاي شخصيت اند.

جورج كلي ونظريه سازهاي شخصي

- در نظريه كلي ما به اصطلاحات مرسوم در نظريه هاي شخصيت برمي خوريم. محور بحث او اين است كه انسان از يك سو موجودي است عقلائي و داراي شناخت و از سوي ديگر موجودي است كه براي تعبير و تفسير رويدادهاي زندگي خود از سازه هايي كه خود مي سازد استفاده مي كند.

سازه

- الگو یگانه ای که بوسیله هر فرد آفریده می شود یک سازه شیوه نگاه کردن فرد به رویدادهای موجود زندگی او است، شیوه تبیین یا تعبیر و تفسیر آن جهان.

اصول موضوعه بنيادي و اصلهاي تبعي

- کلي توجيه خود را از تعبير و تفسير افراد در مورد جهان خارج طي يك اصل بنيادي و ۱۱ اصل تبعي توضيح مي دهد که عبارتند از اصل تبعي ساختماني-اصل تبعي سازمان –اصل تبعي دوگانگي-اصل تبعي گسترده- اصل تبعي نوسان- اصل تبعي خرد کردن- اصل تبعي اشتراك-اصل تبعي جامعه جويي.

اصل موضوع بنيادي

- عبارتند است از فرايندهاي يك شخص بصورت روان شناختي بوسيله طريقي كه او رويدادها را پيش بيني مي كند كاناليزه مي شود. كلمه فرايند اين مطلب را روشن مي كند كه او به وجود هيچ نوع ماده بي جان از قبيل انرژي رواني در ديدگاه خود از انسانيت معتقد نيست.

اصل تبعي ساختمانى

- شخص رویدادها را با تفسیر کردن تکرار آنها پیش بینی می کند. کلی معتقد بود که هیچ رویداد یا تجربه ای در زندگی يك شخص درست بصورتی که پیش از آن بوقوع پیوسته تکرار نمی شود بر مبنای زمینه های پایدار و ثابت شخص می تواند پیش بینی کند که يك رویداد در آینده چگونه تجربه خواهد شد.

اصل تبعي فردیت

- اشاره می کند که مردم از نظر چگونگی درک و تفسیر يك رویداد با یکدیگر تفاوت دارند و سازه ها بیش از آنکه بازتاب واقعیت عینی يك رویداد باشند حاصل تعبیر و تفسیرهایی هستند که فرد از يك رویداد ارائه می کند.

اصل تبعي سازمان

- هر شخص براي راحتي در تصور و درك رویدادها، سیستم ساختن سازه هايي را در خود شكل مي دهد كه در بين سازه ها روابط تربيتي وسلسله مراتبي وجود دارد.

اصل تبعي دوگانگي

- سيستم سازه اي يك شخص مركب از محدود ،سازه ها،دوگونه اي است از نظر كلي همه سازه ها دو قطبي يا دو حالي هستند.اگر چنين سازه مخالفی وجود تداشت مثلاً اگر همه مردم درستكار بودند در آن صورت تشكيل سازه درستكار بودن در مورد يك شخص هيچگونه هدف پيش بيني كننده را برآورد نمي كرد.

اصل تبعي انتخاب

- شخص از میان يك سازه دو حالي شقي را براي انتخاب مي کند که امکان بيشتري براي گسترش و تعريف سيستم اورا براي وي فراهم کند.

اصل تبعي گستره

- يك سازه تنها براي پيش بيني گستره محدودي از رویدادها مناسب است اينكه چه چيزي براي يك سازه مناسب يا مربوط است ودر گستره آن قرار ميگيرد موضوع انتخاب فردي است

اصل تبعي تجربه

- سيستم سازه اي يك شخص ضمن اينكه او به تعبير و تفسير پياپي از تکرار رویدادها مي پردازد تغيير مي کند

اصل تبعي نوسان

- تغييرات در سيستم سازه اي يك شخص بوسيله نفوذ پذير بودن سازه هايي كه متغيرها در درون گستره متناسب آنها واقع مي شود. ي كسازه كه قابليت نفوذ دارد سازه اي است كه اجازه مي دهد عناصر كاملاً تازه اي به درون گستره متناسب آن وارد شوند.

اصل تبعي خورد کردن

- شخص ممکن است انواع خورده سیستمهای سازه ای را که از نظر استنباطی با یکدیگر مغایرند بکار گیرد .

اصل تبعي اشتراك

- به ميزاني كه يك شخص سازه اي را بكار بگيرد كه مشابه سازه بكار گرفته از سوي شخص ديگر است . فرايندهاي روانشناختي او مشابه فرايندهاي روانشناختي شخص ديگر است .

فصل ششم

نظریه های تیپ شناختی شخصیت

- هدف کلی:
- آشنایی با نظریه های تیپ شناختی شخصیت

فصل ششم

نظریه های تیپ شناختی شخصیت

- اهداف رفتاری: از شما انتظار می رود پس از مطالعه این فصل بتوانید:

- ۱- توضیح دهید که مبنای نظریه های تیپ شناختی شخصیت چیست و این نظریه ها بر مبنای استوارند.
- ۲- طبقه بندی کرچمر را به اختصار توضیح دهید و خصوصیات شخصیتی هر تیپ شخصیتی را بر مبنای نظریه کرچمر شرح دهید.

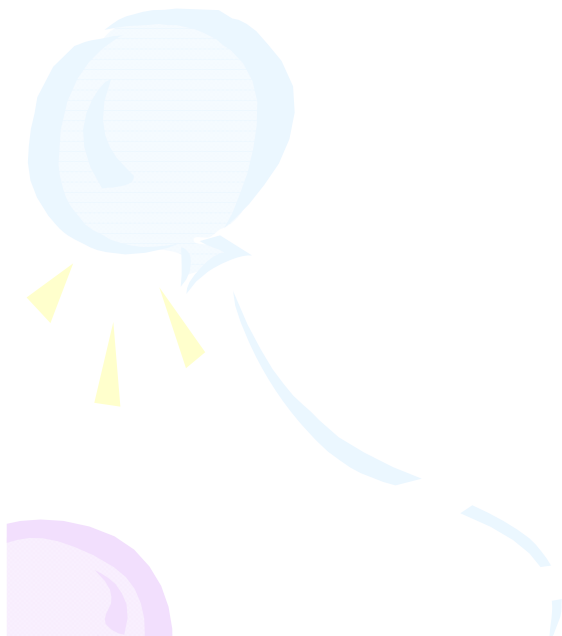

نظریه های تیپ شناسی شخصیت

- صاحب نظران قدیمی ترین طبقه بندی تیپ شناسی شخصیت را به بقراط و جالیوس نسبت می دهند بقراط بدن انسان را دارای چهار نوع خلط تصور می کرد:
 - خون، بلغم، صفر و سودا

ویژگیهای سوداوی مزاجها

- سیه چرده و بلند بالا- اعمال تنفسي و جريان خون کند و ضعيف- افرادي خيالاتي، مغموم، غير اجتماعي، مضطرب، بد بين و ناراحت
-
-

ویژگیهای صفراوی مزاجها

- باریک اندام، رنگ پوست گرم، خشک و زیتونی- حرکات تنفسی تند و شدید، مقطعی و تند، از نظر خلق و خو، تند، زود خشم، برتری طلب حسود، کم خواب، پر کابوس

ویژگیهای بلغمی مزاجها

- چاق، پر چربی و سرخ رو، جریان خون و تنفس کند، خواب عمیق و سنگین، زود آشنا و اجتماعی، لاقید و کم فعالیت، بی درد و کند ذهن.

ویژگیهای دموی مزاجها

- جریان خون تند، ظاهری خوش آب و رنگ، خوش گذران، خوش بین، جدی و فعال از نظر فعالیت ذهنی سطحی و کم عمق

طبقه بندي کرچمر

• ار نست کرچمر با استفاده از روشهاي انسان سنجي جسم

انسانها را به دو تيپ **فربه تنان** (ادواري خوي)

و **لاغر تنان** (اسکز وئيد خوي) تقسيم کرد و بعدا يک تيپ سوم

بنام **سنخ پهلواني** (صرع واره) نیز به آنان افزود.

توصیف کرچمر از فربه تنان-ادواری خوی

- سر و سینه و شکم آنها نسبت به سایر بخشهای بدن رشد بیشتری دارد چاق و دارای شکم برآمده-اعصاب سمپاتیك آنها فعالیت زیادی دارد دارای بیماریهایی چون روماتیسم تصلب شرایین، سنگ کلیه و مرض قند-خوش بر خورد، خوش گذران، خون گرم و بسیار فعال فربه تنان معادل بلغمی مزاجان و از نظر یونگ معادل برونگرایان.

توصیف کرچمر از لاغر تتان- اسکز وئید خویان

- داراي رشد عمودي-فعالیت پاراسمپاتیک شدید. داراي بیماریهای سل، زخم معده، سردرد-گوشه گیر، خیالباغ، دیر جوش، درخودفرورفته، اهل دلیل و منطق، داراي ذوق هنري و علمي بسیار حساس و زود رنج-لاغر تتان جزو صفر اوي مزاجان از نظر طبقه بندي یونگ جزء درون گرایان.

توصيف کرچمر از سنخ پهلواني-صرع واره

- علاقه مند به فعاليتهاي ورزشي و بدني-افراڊي حادثه جو-
پرخاشگري و زورگويي برتري طلبي- بيشتري جدي اند-
خونسردو آرام و محافظه کارند.

طبقه بندی شلدون

- شلدون با همکاری استیونس وبا استفاده از روشهای آماری و مطالعه هزاران عکس از صدها جوان برهنه در حالات مختلف افراد انسانی را به سه تیپ اکتومورف، مزومورف و اندومورف تقسیم کرد.

فصل هفتم

نظریه های تحلیل عاملی

- هدف کلی: دانشجوها نظریه های تحلیل عاملی شخصیت آشنا می گردد.

فصل هفتم

نظریه های تحلیل عاملی

- اهداف رفتاری: از دانشجو انتظار می رود پس از مطالعه این فصل بتواند:
 - ۱- مبنای نظریه های تحلیل عاملی را توضیح دهد.
 - ۲- صفات ۱۶ گانه کاتل را نام برده و به اختصار هر یک را توضیح دهد.
 - ۳- جنبه های توصیفی و علی شخصیت را در نظریه آیزنک بیان کند.

نظریه های تحلیل عاملي

- با پیشرفت روشهای آماری و رواج روش تحلیل عوامل، گرایش عده ای که معتقد به چند وجهی یا چند عاملي بودن شخصیت بودند نظریه هایی را عنوان کردند که به نظریه های تحلیل عاملي معروف شدند. معروفترین این نظریه ها متعلق به کاتل، گیلفورد و آیزنک هستند.

نظریه کاتل درباره شخصیت

- کاتل شخصیت را چیزی که اجازه پیش بینی رفتار شخص را در اوضاع واحوال معین به ما می دهد تعریف کرده است. مفاهیم سازنده شخصیت از نظر او عبارتند از:

- ۱- ویژگی صفت
- ۲- پویا یا ارگ
- ۳- متا ارگ
- ۴- خود و خودآگاهی
- ۵- معادله تشخیصی

ویژگی یا صفت

- بنا به تعریف کاتل ویژگی یا صفت ساخت ذهنی یا استنتاجی است که از ملاحظه رفتار حاصل شده و نظم و پایداری آن رفتار را می سازد. در طبقه بندی اول کاتل صفات را به صفات منشی-صفات تحریکی و صفات توانشی تقسیم می کند و در طبقه بندی دوم به صفات عام و خاص و در طبقه بندی سوم صفات رو ساختاری و صفات پایه.

تعريف صفات طبقه بندي اول

- صفات منشي: نشان دهنده سرعت و قدرت انگيختگي هستند.
- صفات تحريكي: شخص را بسوي هدفی به حرکت و امیدارد.
- صفات توامنشي: نودار زیرکي و مهارت و زبردستي هستند.

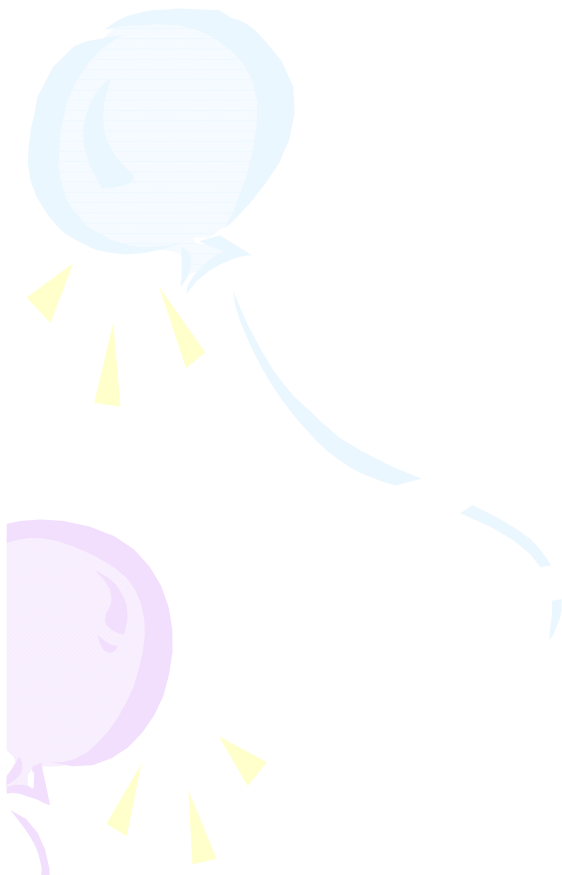
تعريف طبقة بندي دوم

- صفات عام: صفاتي هستند که میان همه افراد آدمي يا لا اقل میان همه افراد يك جامعه مشترك هستند.
- صفات خاص: صفاتي هستند که اختصاص يه يك فرد معين دارند و وجه تمیيز اواز افراد دیگر هستند.

تعريف طبقة بندي سوم صفات رو ساختي

- صفات رو ساختي: دسته اي از رویدادهای رفتاری هستند که آشکار و ظاهرند و دوام و توصیف پذیرند و آنها بسیار کم است.

صفات پایه

- صفات پایه: در حقیقت منبع و سرچشمه صفات رو ساختی و علت‌های واقعی رفتار آدمی هستند صفات پایه بادوامند. کاتل برای دستیابی به صفات پایه از سه روش شرح حال، ارزشیابی خود و آزمونهایی عینی استفاده کرده است.

پویش یا ارگ

- کاتل واکنشهای آدمی را ناشی از دو صفت پایداری انگیزه ای می داند یکی ارگ و دیگری متا ارگ. منظور کاتل از ارگ انگیزه های ارثی است.

تعريف ارگ

- استعدادي ذاتي كه به صاحب آن اجازه مي دهد تا براي واكنش در برابر طبقات معينی از امور ديگر آمادگي بيشتري پيدا كند. بعضي از ارگ ها عبارتند از: ميل جنسي، ترس، كنجكايي و...

متا ارگ

- صفتي پايدار است كه نقش انگيزش دارد، اما بر خلاف ارگ ذاتي و فطري نيست بلكه حاصل و ناشي از محيط است و مشخص در جريان زندگي خود آنرا كسب مي كند. مثل علايق، رغبتهاء و عواطف گوناگون.

خود و خودآگاهی

- از نظر کاتل مفهوم خود و خود آگاهی دو نوع است. یکی خود واقعی و دیگر خود آرمانی. خود واقعی همان است که هر کسی هست و خود او قبول دارد و آگاه است که چنان است. اما خود آرمانی آن است که شخص آرزو دارد باشد.

معادله تشخیصی

- کاتل برای معلوم کردن و اندازه گیری صفات پایه شخصیت فرمولی ارائه کرده که به شکل زیر است:

- $B = (SO) + (SU)$

- صفت رو ساختی + صفت پایه = رفتار

نظريه آيزنك

- آيزنك در بحث خود از شخصيت دو مسأله كلي را مطرح مي كند. يكي جنبه توضيحي شخصيت است و به علل و موجبات رفتار كاري ندارد و ديگري بررسي عوامل علي وسببي است كه در آن علتهاي زير بنايي شخصيت و اختلافهاي بين شخصيت را تحليل كند.

جنبه هاي توضیحي شخصیت

- از لحاظ توضیحي آیزنك شخصیتها ي افراد را حول محور مزاجهاي چهار گانه جالینوسی و برونگرایي و درونگرایی یونگ از لحاظ درجه پایدار یا نا پایدار بودن قرار مي دهدوبراي این کار از دو نوع طبقه بندی مقوله اي و طبقه بندی بعدي استفاده مي کند.

جنبه هاي علي شخصيت

- از لحاظ جنبه هاي علي شخصيت آيزنك شخصيتها را بر مبناي توازن و تعادل ميان تحريك و باز دارندگي توجيه و تفسير مي كند و رابطه ميان سنخ هاي ارثي را با فرمول زير نشان مي دهد:
 - باز دارندگي * آثار محيط = درون گرايي / برون گرايي
- توازن تحريكي

نظریه های کوچک یا نوار باریک مکان کنترل

- به عقیده بعضی از محققان یکی از وجوه قابل مطالعه و مهم شخصیت بررسی مکان کنترل افراد است. به عقیده این محققان افراد از نظر مکان کنترل، یا بیرونی هستند یا درونی.

مکان کنترل بیرونی

- این افراد دارای تصور فقدان کنترل سر نوشت خود بوده و معتقدند که آنچه بر آنان می گذرد حاصل عوامل بیرونی چون شانس، سر نوشت، افراد دیگر و نظایر آنهاست.

مکان کنترل درونی

- این افراد خود را حاکم بر سرنوشت خود می دانند و مسئولیت موفقیتها و شکستهای خود را خود به گردن می گیرند. مکان کنترل درونی به واقع بینی، شناخت و منطقی بودن همراه است.

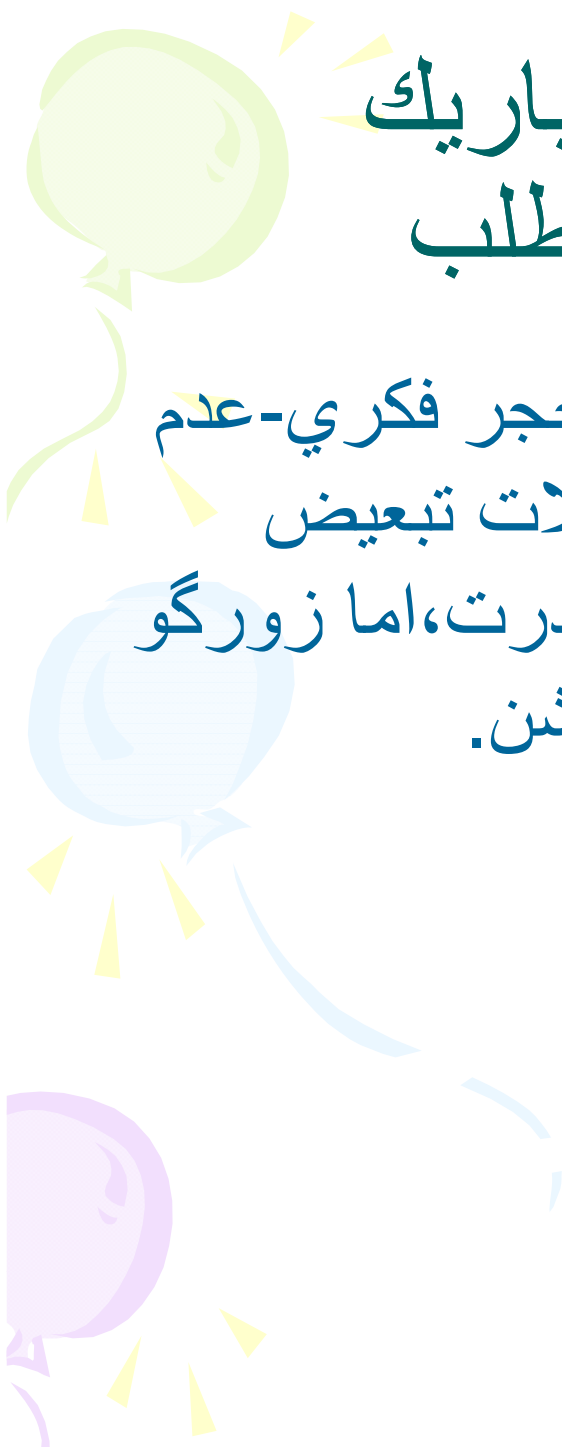
نظريه هاي كوچك يا نوار باريك شخصيت مايكاولي

- اين تيب شخصيت از دو دستور العمل معروف مايكاولي پيروي مي كند. يك دستور العمل هدف وسيله را توجيه مي كند و ديگري دستور العمل. بهترين راه كنترل داشتن بر مردماين است كه به آنها آنچه را كه دوست دارند بشنوند بگويم.

نظریه های کوچک یا نوار باریک شخصیت نوع A

- افراد این تیپ بطور کلی با ویژگیهای بی قراری و زیاده فعال بودن مشخص می شوند. در افراد تیپ A حس رقابت طلبی شدید، پرخاشگری، نا آرامی، سرعت در گفتار و حرکات و عجل بودن بیش از حد مشاهده میشوند.

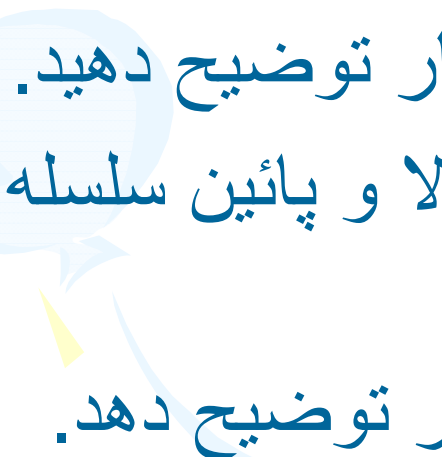
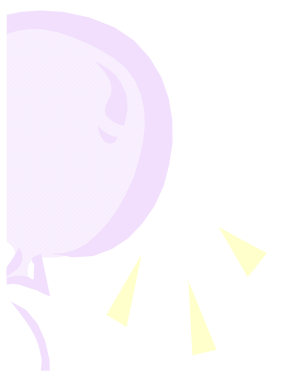
نظریه های کوچک یا نوار باریک شخصیت نوع F یا اقتدار طلب

- برخی از ویژگیهای شخصیت عبارتند از: تحجر فکری-عدم گذشت در برابر خطای دیگران، دارایی تمایلات تبعیض ادبی، شدیدآ خود محور، تملق نسبت به منابع قدرت، اما زورگو به زیر دست، طرفدار مجازاتهای سخت و خشن.

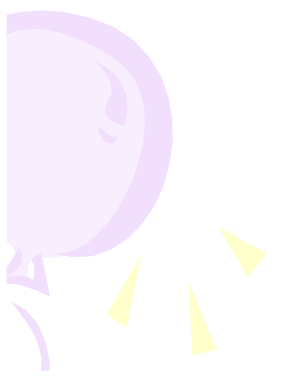
فصل هشتم

نظریه های بشر دوستانه

- اهداف رفتاری: از دانشجو انتظار می رود پس از مطالعه این فصل بتواند:
 - ۱- سلسله مراتب نیازهای مزلو را به اختصار توضیح دهید.
 - ۲- سلسله مراتب فرعی نیازهای رده های بالا و پائین سلسله مراتب را شرح دهید.
 - ۳- ویژگیهای افراد خود شکوفا را به اختصار توضیح دهد.
-
-

نظریه های بشر دوستانه (انسان گراییانه)

- این دسته از نظریه ها در واقع در عرصه مخالفت با دو دیدگاه روان کاوانه و رفتار گراییانه شکل گرفتند. این مکتب عمدتاً بوسیله آبراهام مزلو و کارل راجرز عرضه شده است.
-
-

نظریه آبراهام مزلو

- نظریه مزلو از افراد دارای اختلاف عاطفی سرچشمه نمی گیرد بلکه از سالمترین شخصیتها منشا گرفته است .
- سلسله مراتب نیازهای عنوان شده بوسیله مزلو بازتاب تجربیات دوران کودکی او در فقر ،انزوای تنهایی است.

سلسله مراتب نيازهاي مزلو

- سلسله مراتب نيازها شامل نيازهاي فيزيولوژيائي، نيازهاي ايمني، نيازهاي تعلق و عشق، نيازهاي حرمت و نيازهاي خود شكوفائي است.

سلسله مراتب نيازهاي مزلو

- هر چه نيازي از نظر سلسله مراتب در رده پائين تر باشد قوت، توانايي و اوليت آن بيشتر است.

نياز براي خود شكوفايي

نيازهاي حرمت-از سوي خود و ديگران

نيازهاي تعلق داشتن و عشق

نيازهاي ايمني-امنيت، نظم و ثبات

نيازهاي فيزيولوژيائي-غذا، آب، جنس مخالف

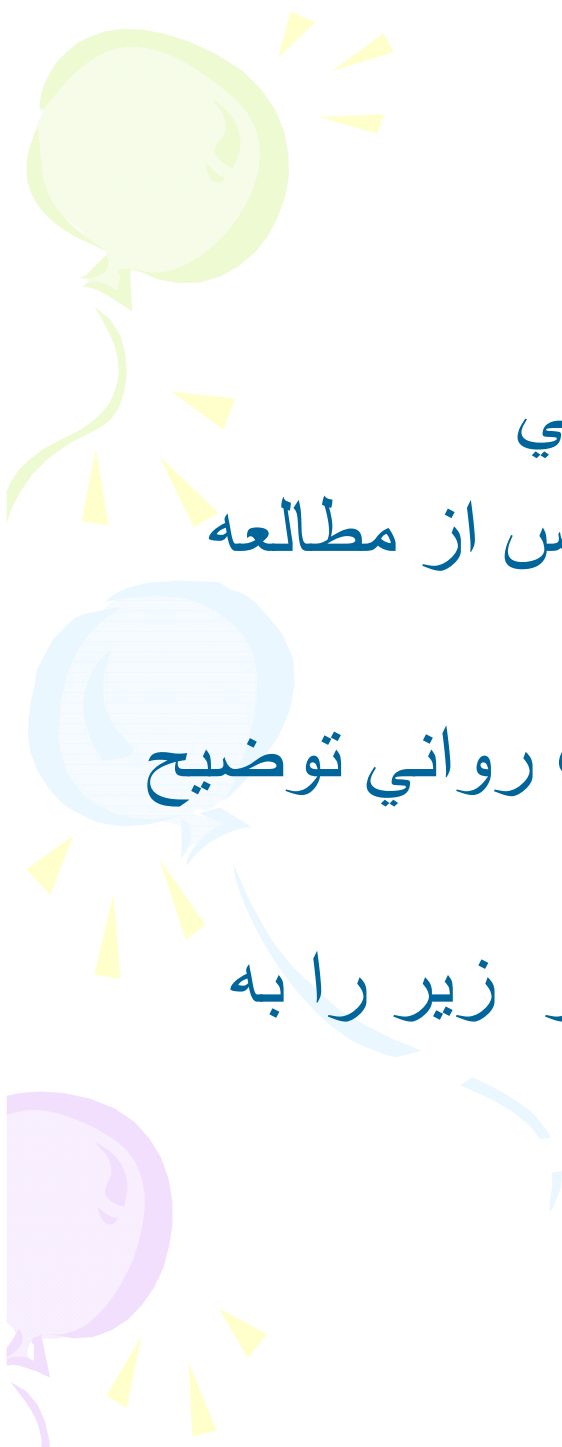
افراد خود شکوفا

- تحقیقات مزلو در مورد بهترین و سالمترین افرادی که او آنها را جوانه رویان بشریت یا افراد خود شکوفا می نامد پایه و اساس نظریه شخصیت اوست.
- مزلو در جریان مطالعاتش به این تصور رسید که این افراد از نظر عوامل انگیزشی تفاوت دارند.

ویژگیهای افراد خود شکوفا

• این ویژگیها از سوی مزلو به این صورت عنوان شده است:

- ۱- ادراکی بسیار کارآور از واقعیتها ۲- پذیرش خود ،
- دیگران و طبیعت بطور کلی ۳- خود انگیختگی ،سادگی،و
- طبیعی بودن ۴- تمرکز روی مشکلات بجای تمرکز روی
- خود ۵- نیاز به داشتن استقلال و حریم خصوصی
- ۶- تجربه های متعالی و صوفیانه ۷- علقه اجتماعی
- ۸- خلاق بودن ۹- روابط میان فردی ۱۰- مقاومت در برابر
- فرهنگ پذیری و

فصل نهم

اختلالات شخصیت

- هدف کلی: آشنایی با اختلالات عمده شخصیتی
- اهداف رفتاری: از شما انتظار می رود که پس از مطالعه این فصل بتوانید:
 - ۱- تفاوت اختلالات شخصیت را با اختلالات روانی توضیح دهید.
 - ۲- ویژگیهای شخصیتی شخصیت‌های ناهنجار زیر را به اختصار توضیح دهید.

اختلالات شخصیت

- اختلالات شخصیت دسته ای از اختلالات هستند که با الگوهای دیگر اختلالات روانی مانند روان رنجوری (نوروز) و روان پریشی (پسیکوز) تفاوت دارند.
- اصطلاح اختلالات شخصیت برای توصیف الگوی رفتاری خاصی، که برای دیگران زیان آور هستند یا منبع لذت و پاداش دهنده آن الگوی رفتاری از نظر اجتماعی مضر یا غیر قانونی شناخته شده است به کار میرود.

عمده ترین اختلالات شخصیت

• در کتاب راهنمای تشخیصی و آماری بیماریهای روانی ده الگوی اختلال شخصیت بشرح زیر معرفی شده است:

۱- شخصیت نافعال-پر خاشگر ۲- شخصیت ناکار آور

۳- شخصیت هیستریایی ۴- شخصیت ضعیف

۵- شخصیت ادواری خوی ۶- شخصیت اسکزوئیدی

۷- شخصیت وسواسی فکری- عملی ۸- شخصیت انفجاری

۹- شخصیت پارانویایی ۹- شخصیت ضداجتماعی

شخصیت نافع‌ال- پرخاشگر

- این الگویی شخصیتی با اخم کردن، طفره رفتن، سماجت، یا ناکار آمدی عمدی که به قصد ناکام کردن دیگران انجام می‌گیرد مشخص می‌شود.
- معمولاً از آنها مخالفت آشکاری دیده نمی‌شود. بلکه ظاهراً نگرش همکاری و پذیرش مشاهده می‌شود.

شخصیت ناکار آور

- يك طبقه نه چندان نا معمول است. يك شخصیت ناکار آور به اندازه يك شخصیت نافع-پر خاشگر، نافع است. اما کمتر متمایل به ارتباط با دیگران است.
- داراي اختلالاتی چون عدم ثبات، قضاوت ضعیف و فقدان اشتیاق بدنی، عاطفی است.

شخصیت هیستریایی

- این شخصیت نشان دهنده الگویی از عدم ثبات عاطفی، فزون و واکنشی، خود نمایی، خود محوری، وابستگی و اتکاء به دیگران است.
- جستجوی توجه دیگران، ویژگی اصلی و دائمی اوست.
- بقراط هیستری را به زهدان منحرف نسبت داده و ازدواج را توصیه می کند.

شخصیت ادواری خوی

- این شخصیت از لحاظ مرحله فعالی به شخصیت هیستریایی بسیار شبیه است اما از لحاظ گوشه گیری به شخصیت اسکیزوئیدی شباهت دارد.

- شخصیت ادواری خوی حالت ملایمی از روان پریشی شدیدایی- افسردگی است.

شخصیت اسکیزوئیدی

- شخصیت اسکیزوئیدی با خود بیگانه است. این شخصیت با ویژگیهایی از قبیل خجول بودن، حساسیت بیش از حد، انزوا، مردم گریزی، و اجتناب از روابط نزدیک یا بخصوص روابط رقابت آمیز مشخص شده است.

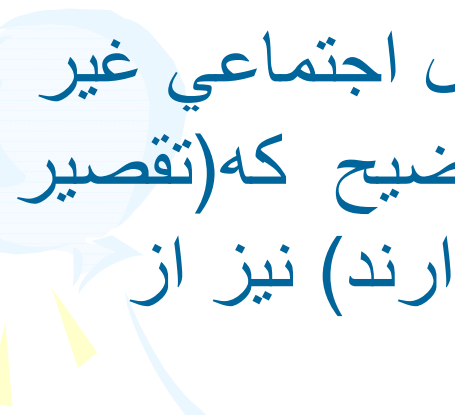
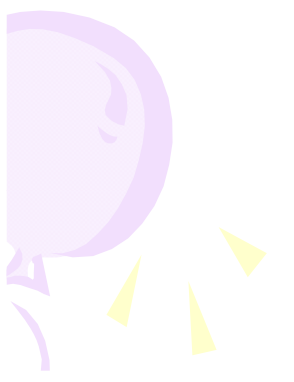
شخصیت ضعیف

- مانند شخصیت اسکیزوئیدی با ویژگی از خود بیگانگی مشخص می شود.

- این شخصیت با سطح پائینی از انرژی، زود خسته شدن، و فقدان اشتیاق و علاقه مشخص می شود. شخصیت ضعیف علاقه بسیار کمی به برقراری ارتباطات متقابل اجتماعی با دیگران دارد.

شخصیت پارانوویایی

- این شخصیت ، به صورت فردي حسود، شكاك ، خشك و انعطاف ناپذير ، و بیش از حد حساس توصيف شده است .
 - شخصیت پارانوویایی الگویی از روابط متقابل اجتماعی غیر رضایت بخش و نامطلوب ، همراه با این توضیح که (تقصیر با دیگران است ، آنها بدند آنها مرا دوست ندارند) نیز از ویژگیهای پارانوویایی است .
-
-

شخصیت و سواسی فکری – عملی

- این شخصیت دارای ویژگی از خود بیگانگی و فعال بودن است. خشکی، زیاده از حد با وجدان و وظیفه شناس بودن، باز دارهای قوی در برابر خود جلوه گری و آرمش از دیگر مشخصه های این شخصیت است.

شخصیت انفجاری

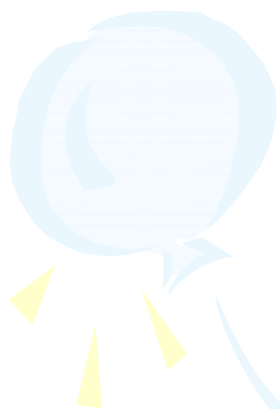
- شخصیت انفجاری یا صرع واره غالباً از نظر سازگاری بهنجار است. اما در دوره های خشم انفجاری از خود از نظر پرخاشگری و از خود بیگانگی راه افراط را می پیماید.
- اصطلاح صرع واره به فراموشی که این افراد در طول انفجارهای پرخاشجویانه خود تجربه می کنند اطلاق می شود.

شخصیت ضد اجتماعی

- این شخصیت بیشترین نظریه پردازیه را در زمینه اختلال شخصیت به خود اختصاص داده است.
 - از سوی بعضی از محققان با اسامی دیگر چون دیوانگی اخلاقی یا کند ذهنی اخلاقی نامیده شده است .
 - بعضی از ویژگیهای آن با رشد ناکافی وجدان ،خود مدار بودن ،فقدان احساس گناه ،عدم توانایی به درس گرفتن از اشتباهات گذشته و برخی صفات دیگر مشخص می شود.
-
-

پایان

www.salampnu.com

سایت مرجع دانشجوی پیام نور

- ✓ نمونه سوالات پیام نور : بیش از ۱۱۰ هزار نمونه سوال همراه با پاسخنامه
- تستی و تشریحی
- ✓ کتاب ، جزوه و خلاصه دروس
- ✓ برنامه امتحانات
- ✓ منابع و لیست دروس هر ترم
- ✓ دانلود کاملاً رایگان بیش از ۱۴۰ هزار فایل مختص دانشجویان پیام نور

www.salampnu.com